

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „EKOAGROS“
KONTEKSTO NUSTATYMO ATASKAITA**

2026 m. gegužės 27 d. Nr.
Kaunas

NUSTATYMO DATA: 2026 m. gegužės 5-26 d.

ATLIKO: Viešosios įstaigos „Ekoagros“ (toliau – įstaiga) antikorpupcinės funkcijos vykdytoja Aistė Tomkienė.

1. ĮVADAS

1.1. Paskirtis.

Įstaigos išorės ir vidaus veiksnių, sąlygojančių korupcijos pasireiškimo tikimybę, analizės ataskaita skirta aprašyti įstaigos Antikorpupcinės vadybos sistemos, atitinkančios LST ISO 37001:2025 „Antikorpupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“ išorės ir vidaus veiksnių, skatinančių korupcijos pasireiškimo tikimybę, konteksto analizės rezultatus (toliau – Konteksto nustatymo ataskaita).

2. ĮSTAIGOS KONTEKSTO ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Organizacijos dydis, struktūra ir perduotas sprendimų priėmimo įgaliojimas.

Įstaiga yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, vykdomantis ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų bei pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų, auginimo, gamybos ir (ar) perdirbimo sertifikavimą bei pagalbinių medžiagų, skirtų ekologiškai gamybai, atitikties patvirtinimą, įgyvendinantis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka valstybės politikos priemones pagal žemės ūkio ir maisto produktų eksporto skatinimo priemones ir programas, administruojantis valstybės intervencijos ir paramos privačiam sandėliavimui priemones, nustatytas Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 4 straipsnio 4¹ dalies 1 punkte.

Įstaigos steigėjai – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Savininkas – Lietuvos valstybė. 2014 m. rugsėjo 3 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pavesta įgyvendinti valstybės, kaip įstaigos savininkės, turtines ir neturtines teises ir pareigas. 2014 m. rugsėjo 26 d. perdavimo–priėmimo aktu Nr. 3-

31/2B-14-05 Sveikatos apsaugos ministerija perdavė, o Žemės ūkio ministerija perėmė įstaigos dalininko turtinį įnašą.

Šiuo metu savininko turtines ir neturtines teises bei pareigas įgyvendinanti institucija yra Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. Įstaiga įgyja civilines teises, prisiima civilines pareigas ir jas įgyvendina per savo valdymo organus. Įstaiga negali įgyti civilinių teisių ir pareigų per savo dalininkus.

Įstaigos organai yra: visuotinis dalininkų susirinkimas; valdyba – kolegialus valdymo organas; direktorius – vienasmenis valdymo organas. Įstaiga turi 3 filialus – Utenos, Telšių filialus ir filialą „Litfood“. Šie filialai turi savo atskiras buveines ir atlieka dalį įstaigos funkcijų, vadovaudamiesi filialų nuostatais. Utenos ir Telšių filialai veikia kaip sertifikavimo ir kontrolės funkcijas atliekantys įstaigos struktūriniai padaliniai regionuose. Filialas „Litfood“ įsikūręs Vilniuje ir įgyvendina įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka valstybės politikos priemones pagal žemės ūkio ir maisto produktų eksporto skatinimo priemones ir programas, administruoja valstybės intervencijos ir paramos privačiajam sandėliavimui priemones, nustatytas Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 4 straipsnio 4¹ dalies 1 punkte. Filialai neturi atskiros buhalterijos, gali būti likviduojami dalininko nustatyta tvarka.

Socialinio draudimo fondo valdybos (Sodra) duomenimis 2026-05-26 dienos pradžioje įstaigoje dirbo 92 darbuotojai (apdraustieji).

Lentelė 1. Informacija apie juridinį asmenį¹.

<i>Įmonės kodas</i>	259925770
<i>Įregistruotas</i>	1997-03-14
<i>Oficialus pavadinimas</i>	Viešoji įstaiga "Ekoagros"
<i>Registracijos adresas</i>	Kauno m. sav. Kauno m. Laisvės al. 67
<i>Teisinė forma</i>	Viešoji įstaiga
<i>Teisinis statusas</i>	Teisinis statusas neįregistruotas
<i>PVM mokėtojas</i>	LT599257716 nuo 2001-12-01
<i>Ekonominės veiklos rūšys</i>	71.20.70 Gaminių sertifikavimas, jų normatyvinių dokumentų reikalavimų kontrolė; 84.13 Verslo veiklos reguliavimas ir parama efektyviau ją organizuoti; 82.30 Posėdžių ir verslo renginių organizavimas; 85.5 Kitas mokymas.

Įstaigos pagrindinis veiklos tikslas – tenkinant viešuosius interesus, vykdyti ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų bei pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų, auginimo, gamybos ir (ar) perdirbimo sertifikavimą bei pagalbinių medžiagų, skirtų ekologiinei gamybai, atitikties patvirtinimą.

2023 m. balandžio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu Nr. 285 pakeitė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. gruodžio 11 d. nutarimą Nr. 1237 „Dėl reglamento (ES) Nr. 2017/625 įgyvendinimo“, kurio 1² punktu kontrolės institucija – viešoji įstaiga „Ekoagros“

¹ Šaltinis - Rekvizitai.lt: <https://rekvizitai.vz.lt/imone/ekoagros/juridinis-asmuo>

– paskirta oficialiai kontrolei atlikti Reglamento (ES) Nr. 2017/625 1 straipsnio 2 dalies i punkte nustatytoje ekologinės gamybos srityje.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 375, 2 punktu (Žemės ūkio ministro 2025 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. 3D-257 redakcija) viešajai įstaigai „Ekoagros“ pavesta vykdyti ekologinės gamybos oficialią kontrolę pagal patvirtintas Ekologinės gamybos taisykles. Atitinkamai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugpjūčio 27 d. įsakymo Nr. 3D-475, 1 punktu (žemės ūkio ministro 2015 m. spalio 13 d. įsakymo Nr. 3D-768 redakcija) viešajai įstaigai „Ekoagros“ leista sertifikuoti pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintus produktus Pagal Nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų pripažinimo taisyklių nustatytą tvarką. Taip pat pažymėtina, kad 2022 m. gegužės 20 d. žemės ūkio ministro įsakymo Nr. 3D-351, 3.3 papunktyje nurodoma, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. 3D-475 „Dėl leidimo sertifikuoti pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintus produktus suteikimo VŠĮ „Ekoagros“ suteiktas leidimas galioja ir sertifikavimo ir priežiūros veiklai vykdyti pagal šiuo įsakymu patvirtintas Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisykles.

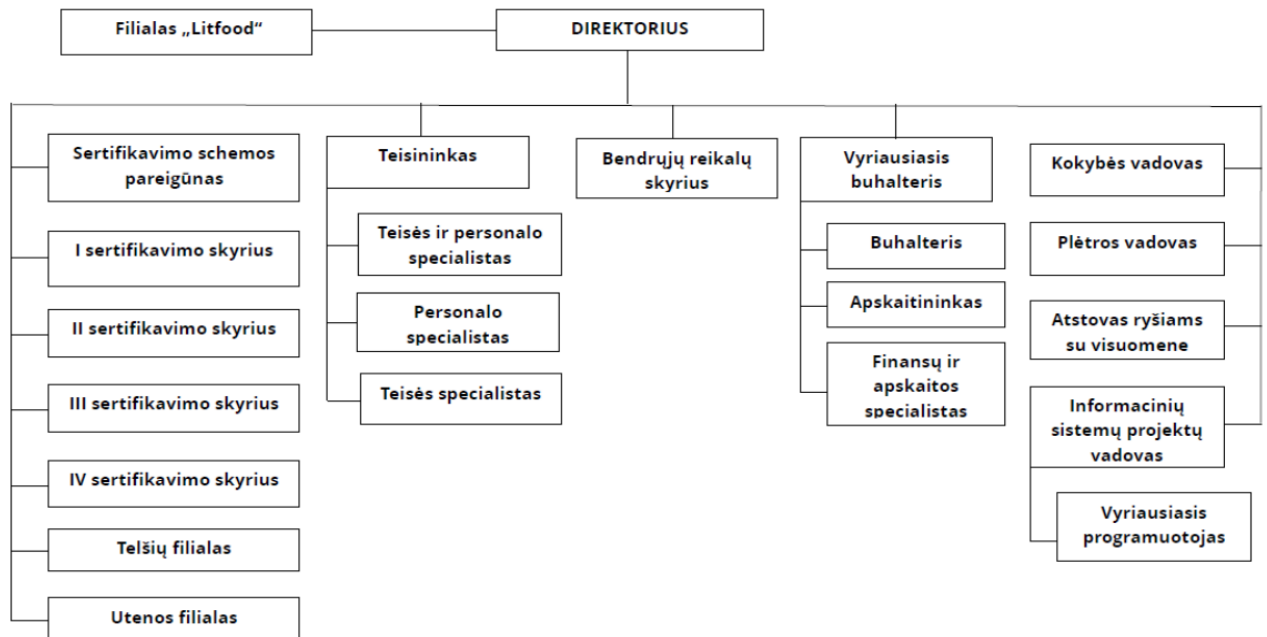
Taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. rugpjūčio 23 d. nutarimu Nr. 669 pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimas Nr. 90 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 8 punktą“, kuriuo viešoji įstaiga „Ekoagros“ įgaliota atlikti Vyriausybės įgalios įstaigos funkcijas, nustatytas Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 4 straipsnio 4¹ dalyje (nutarimas įsigaliojo nuo 2024 m. sausio 1 d.). Šio įstatymo 4¹ straipsnyje nurodyta, kad Vyriausybės įgaliota įstaiga organizuoja ir administruoja žemės ūkio ir maisto produktų eksporto skatinimo priemones ir programas; administruoja Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 8–21 straipsniuose nustatytas valstybės intervencijos ir paramos privačiam sandėliavimui priemones.

Įstaigos valdymo struktūra ir pareigybių sąrašas patvirtinti įstaigos direktoriaus 2026-01-09 įsakymu Nr. V-3 (įsigaliojo nuo 2026-01-12).

Įstaigos valdymo (organizacinė) struktūra pateikiama žemiau (Žr. 1 schemą).

1 schema.

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „EKOAGROS“ VALDYMO STRUKTŪRA

Įstaigos struktūriniai padaliniai ir veiklos sritys:

I ir IV sertifikavimo skyriai ir Telšių bei Utenos filialai vykdo ekologinės ir NKP gamybos sertifikavimą, t. y. jie teritoriniu požiūriu pasidalinę Lietuvos teritoriją vykdo analogišką veiklą sertifikuoja augalininkystę ir gyvulininkystę užsiimančius veiklos vykdytojus / pareiškėjus.

II sertifikavimo skyrius sertifikuoja ūkio subjektus pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą (USDA NOP).

III sertifikavimo skyrius sertifikuoja ekologiškų produktų tvarkymo veiklos vykdytojus. Veiklą vykdo visoje Lietuvoje, turi apie 350 klientų.

Filialo „Litfood“ veiklos sritys: iš Europos žemės ūkio garantijų fondo finansuojamų žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo priemonių administravimas: intervencinis žemės ūkio ir maisto produktų pirkimas, sandėliavimas ir pardavimas iš intervencinių sandėlių; parama už privatų žemės ūkio ir maisto produktų sandėliavimą; žemės ūkio ir maisto produktų eksporto skatinimo priemonių vykdymas: Lietuvos žemės ūkio, maisto ir gėrimų produktų gamintojų-įmonių dalyvavimo komercinėse parodose, mugėse, verslo misijose, informacinėse dienose eksporto skatinimo ir Lietuvos reprezentavimo tikslais organizavimas (paraiškų dėl paramos įmonėms rengimas, paramos administravimas, renginių organizavimas, ūkio subjektų eksporto kompetencijų ugdymas ir informavimas); rinkų lietuviškų produktų eksportui analizė (ekonominiai rodikliai, paklausa-pasiūla ir kt.); informacijos ūkio subjektams eksporto klausimais teikimo organizavimas, ūkio subjektų poreikio analizė; užsienio šalių nustatytų prekybos sąlygų, procedūrų ir reikalavimų duomenų analizė ir sisteminimas; informacinių konsultacinių seminarų, konferencijų ir mokymų apie eksporto rinkas organizavimas; dalyvavimo ES ar iš kitų išorinių šaltinių finansuojamuose eksporto skatinimo projektuose galimybių paieška ir įgyvendinimo organizavimas; leidinių leidybos organizavimas, lietuviškų maisto produktų populiarinimo iniciatyvų užsienio šalyse organizavimas; informacijos apie Lietuvos eksportuotojus sisteminimas ir elektroninių duomenų rinkinių administravimas.

2.2. Įstaigos konkurentai

Žemės ūkio ministro 2023 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. 3D-742 suteiktas leidimas Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Sertifikavimo skyriui sertifikuoti ir vykdyti pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų priežiūrą Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklių nustatyta tvarka, suteikiant Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Sertifikavimo skyriui kodą LT-NKP-003. Dalis įstaigos pareiškėjų perėjo sertifikuotis į Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmus. Taip pat išlieka grėsmė, kad veiklos vykdytojai / pareiškėjai ar kompetentingi darbuotojai pereis į naujai steigiamas sertifikavimo įstaigas.

Pažymėtina, kad įstaiga vykdo veiklą konkurencinėje aplinkoje, teikdama sertifikavimo paslaugas pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinės ekologijos programos (USDA NOP) reikalavimus. Šioje tarptautinėje rinkoje veikia reikšmingas skaičius akredituotų sertifikavimo įstaigų, todėl konkurencinis spaudimas yra didelis. Atsižvelgiant į tai, įstaigai kyla nuolatinė būtinybė užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę, efektyvumą, kaštų konkurencingumą bei kompetentingų žmogiškųjų išteklių išlaikymą, siekiant išlaikyti ir stiprinti savo pozicijas rinkoje.

IŠVADA

Įvertinus **Organizacijos dydį, struktūrą ir perduotus sprendimų priėmimo įgaliojimus** ir atsižvelgiant į tai, kad įstaiga turi nutolusius struktūrinius padalinius (filialus), kurie turi teisę priimti savarankiškus sprendimus įstaigos vykdomose veiklos srityje, galima konstatuoti, kad pagal šį vertinimo kriterijų yra didesnė nei maža korupcijos rizika.

2.3. Vietovės ir sektoriai, kuriuose organizacija veikia arba ketina veikti

Įstaigos veiklos sritys:

- ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų gamybos sertifikavimas Lietuvoje ir kitose valstybėse;
- pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų, jų auginimo, gamybos ir (ar) perdirbimo proceso sertifikavimas ir priežiūra bei šių produktų tiekimo rinkai proceso priežiūra;
- iš Europos žemės ūkio garantijų fondo finansuojamų žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo priemonių administravimas: intervencinis žemės ūkio ir maisto produktų pirkimas, sandėliavimas ir pardavimas iš intervencinių sandėlių; parama už privatų žemės ūkio ir maisto produktų sandėliavimą;
- žemės ūkio ir maisto produktų eksporto skatinimo priemonių vykdymas: Lietuvos žemės ūkio, maisto ir gėrimų produktų gamintojų-įmonių dalyvavimo komercinėse parodose, mugėse, verslo misijose, informacinėse dienose eksporto skatinimo ir Lietuvos reprezentavimo tikslais organizavimas (paraiškų dėl paramos įmonėms rengimas, paramos administravimas, renginių organizavimas, ūkio subjektų eksporto kompetencijų ugdymas ir informavimas); rinkų lietuviškų produktų eksportui analizė (ekonominiai rodikliai, paklausa-pasiūla ir kt.); informacijos ūkio subjektams eksporto

klausimais teikimo organizavimas, ūkio subjektų poreikio analizė; užsienio šalių nustatytų prekybos sąlygų, procedūrų ir reikalavimų duomenų analizė ir sisteminimas; informacinių konsultacinių seminarų, konferencijų ir mokymų apie eksporto rinkas organizavimas; dalyvavimo ES ar iš kitų išorinių šaltinių finansuojamuose eksporto skatinimo projektuose galimybių paieška ir įgyvendinimo organizavimas; leidinių leidybos organizavimas, lietuviškų maisto produktų populiarinimo iniciatyvų užsienio šalyse organizavimas; informacijos apie Lietuvos eksportuotojus sisteminimas ir elektroninių duomenų rinkinių administravimas;

- šviečiamoji veikla ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų bei pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų sertifikavimo temomis;
- kitų sertifikavimo paslaugų teikimas Lietuvoje ir kitose valstybėse.

Korupcijos problematika sektoriuje

Europos Sąjungoje žemės ūkio sektorius laikomas padidintos korupcijos rizikos sritimi dėl didelių viešųjų lėšų srautų, sudėtingo reglamentavimo ir reikšmingo administracinio diskrecijos lygio. Pagrindinis finansavimo instrumentas – Bendroji žemės ūkio politika (BŽŪP), kuri sudaro reikšmingą ES biudžeto dalį. Lėšos skirstomos per tiesiogines išmokas ūkininkams, kaimo plėtros programas, rinkos reguliavimo priemonės. Didelis subsidijų mastas ir jų paskirstymo mechanizmai sukuria prielaidas neteisėtam lėšų pasisavinimui, interesų konfliktams, selektyviam paramos skyrimui. Pagal Europos Audito Rūmus, nustatomi „įtariami pažeidimai“, bet ne visada įrodoma sukčiavimo sudėtis, kontrolė dažnai yra reaktyvi, o ne prevencinė, ES institucijos priklauso nuo valstybių narių administracijų kokybės². Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) nustatė daug korupcijos atvejų projektuose, finansuojamuose ES lėšomis; tyrimai rodo, kad skaidrumo trūkumas yra sisteminė problema³.

Europos Komisija 2025 m. liepos mėn. paskelbė 2025 m. Teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą (angl. *Rule of Law report*)⁴, kurioje patvirtinama, kad daugelyje valstybių narių esama teigiamos trajektorijos, nes keturiose pagrindinėse ataskaitoje aptariamose srityse – teisingumo, kovos su korupcija, žiniasklaidos laisvės ir institucinės stabdžių ir atsvarų sistemos – padaryta pažanga įgyvendinant svarbias reformas. Naujausia teisinės valstybės principo taikymo ataskaita atskleidžia, kad Lietuva padarė pažangą įgyvendinant teisinės pagalbos sistemos reformą, gerinant teisėjų skyrimo tvarkos skaidrumą ir užtikrinant deramus žmogiškuosius ir finansinius išteklius teisingumo sistemos darbuotojams. Atsižvelgdama į padarytą pažangą Europos Komisija rekomenduoja užbaigti teisinės pagalbos sistemos reformą ir dar labiau pagerinti teisėjų skyrimo tvarkos skaidrumą.

2026-04-21 Europos Taryba galutinai pritarė naujam ES teisės aktui, kuriuo visose valstybėse narėse suderinama korupcijos apibrėžtis ir nustatomas bendras sankcijų už tokius nusikaltimus dydis. Taikant šiame akte nustatytas korupcijos prevencijos priemonės ir taisyklės, kuriomis sustiprinami tyrimai ir baudžiamasis persekiojimas, bus sugriežtinta kova su korupcija

² <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cap-14-2022/en/?utm>

³ https://ec.europa.eu/olaf-report/2024/investigative-activities/protecting-eu-funds/investigations-in-eu-member-states_en.html

⁴ https://commission.europa.eu/publications/2025-rule-law-report-communication-and-country-chapters_en

tiek viešajame, tiek privačiąjame sektoriuose. Šia naująja ES direktyva bus pakeisti du esami ES teisės aktai: 2003 m. teisės aktas dėl kovos su korupcija privačiąjame sektoriuje ir 1997 m. ES konvencija dėl kovos su korupcija, susijusia su ES institucijų pareigūnais ar ES valstybių narių pareigūnais. Naujosiomis taisyklėmis užtikrinama, kad pagrindiniai korupciniai nusikaltimai būtų apibrėžti ir traktuojami vienodai visoje ES. Tokie nusikaltimai apima kyšininkavimą viešajame ir privačiąjame sektoriuose, turto pasisavinimą, prekybą poveikiu, trukdymą teisingumui, praturtėjimą iš korupcinių nusikaltimų, nuslėpimą ir tam tikrus šiurkščius pažeidimus, susijusius su neteisėtu elgesiu einant viešąsias pareigas. Pagal naujas ES taisykles valstybės narės turi numatyti bendrus minimalius bausmių už korupcinius nusikaltimus dydžius, užtikrindamos, kad didžiausios bausmės nebūtų pernelyg mažos. Nusikaltėliams gali būti skiriamos laisvės atėmimo nuo trejų iki penkerių metų bausmės, priklausomai nuo įvykdytos nusikalstamos veikos. Įmonėms taip pat bus skiriamos baudos, kurių dydis sudarys nuo 3 % iki 5 % jų bendros pasaulinės apyvartos arba nuo 24 mln. € iki 40 mln. €, priklausomai nuo įvykdytos nusikalstamos veikos. Valstybės narės taip pat turės įsteigti specializuotas įstaigas, kurios kovotų su korupcija ir didintų visuomenės informuotumą apie korupciją, taip padėdamos kurti sąžiningumo kultūrą. Direktyva įsigalios po 20 dienų nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Valstybės narės turės per 24 mėnesius direktyvos nuostatas perkelti į nacionalinės teisės aktus. Išimtis taikoma nuostatomis dėl rizikos vertinimo ir nacionalinių strategijų, kurių terminas – 36 mėnesiai.

Valstybė (-ės): korupcijos rizikos lygis.

Ekspertų, piliečių ir įmonių vadovų suvokiamos viešojo sektoriaus korupcijos lygis tebėra gana žemas. 2024 m. pagal organizacijos „Transparency International“ korupcijos suvokimo indeksą Lietuva iš 100 balų surinko 63 balus ir Europos Sąjungoje užėmė 12-ą vietą, o pasaulyje – 32-ą vietą⁵. Šis suvokimas pastaruosius penkerius metus išliko gana stabilus⁶. 2025 m. specialiosios „Eurobarometro“ apklausos dėl korupcijos rezultatai rodo, kad 80 proc. respondentų mano, kad korupcija jų šalyje plačiai paplitusi (ES vidurkis – 69 proc.), 23 proc. respondentų teigia asmeniškai jaučiantys, kad korupcija daro poveikį jų kasdieniam gyvenimui (ES vidurkis – 30 proc.). Kalbant apie verslo subjektus, 56 proc. įmonių mano, kad korupcija yra plačiai paplitusi (ES vidurkis – 63 proc.), 21 proc. mano, kad korupcija kelia problemų vykdant verslo veiklą (ES vidurkis – 35 proc.). Be to, 45 proc. respondentų mano, jog sėkmingų baudžiamojo persekiojimo atvejų yra pakankamai, kad tai atgrasytų nuo korupcinės veiklos (ES vidurkis – 36 proc.), o 49 proc. įmonių mano, kad asmenys ir įmonės už nustatytą vyresniojo pareigūno papirkinėjimą yra tinkamai nubaudžiami (ES vidurkis – 33 proc.)⁷.

2025 m. „Transparency International“ (TI) Korupcijos suvokimo indekso (KSI) tyrime Lietuvai skirti 65 balai iš 100 galimų ir 28 vieta 182 šalių sąrašė (2024 m. – 63 balai ir 32 vieta).

⁵ Transparency International (2025), Corruption Perceptions Index 2024. Suvokiamos korupcijos lygis skirstomas į šias kategorijas: žemas (ekspertų ir įmonių vadovų suvokiamos viešojo sektoriaus korupcijos lygis viršija 79 balus), gana žemas (79–60 balų), gana aukštas (59–50 balų), aukštas (mažiau nei 50 balų).

⁶ 2020 m. Lietuva surinko 60 balų, o 2024 m. – 63 balus. Rodiklis reikšmingai padidėjo arba sumažėjo, kai per praėjusius penkerius metus balų suma pasikeičia daugiau kaip penkiais balais, padidėjo arba sumažėjo, kai balų suma pasikeičia 4–5 balais, ir išlieka gana stabilus, kai balų suma pasikeičia 1–3 balais.

⁷ Duomenys iš specialiosios „Eurobarometro“ apklausos Nr. 561 (2025) ir greitosios „Eurobarometro“ apklausos Nr. 557 (2025).

Lietuva užima 12 vietą tarp Europos Sąjungos (ES) valstybių. Nustatant Lietuvos 2025 m. KSI buvo remtasi dešimčia šaltinių – vienu daugiau nei 2024 m.: 1. Bertelsmann Foundation Sustainable Governance Indicators; 2. Bertelsmann Foundation Transformation Index; 3. Economist Intelligence Unit Country Risk Service; 4. Freedom House Nations in Transit; 5. Global Insights Business Conditions and Risk Indicators; 6. IMD World Competitiveness Yearbook; 7. The PRS Group International Country Risk Guide; 8. Varieties of Democracy Project (V-Dem); 9. World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS); 10. World Justice Project Rule of Law Index.

Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) inicijuoto sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2025“ duomenimis, visuomenė sprendimų priėmimą suvokia kaip vis labiau uždara, o valstybės tarnautojai vis dažniau nurodo susiduriantys su atvejais, kai sprendimai priimami konkrečių interesų grupių naudai. Gyventojų nuomone, labiausiai paplitusios korupcijos formos yra nesąžiningas naudojimasis asmeniniais ir politiniais ryšiais, o labiausiai korumpuotomis institucijomis gyventojai laiko gydymo įstaigas, Seimą, teismus, savivaldybes, partijas bei politikus. Nors pranešimo apie korupciją potencialas vis dar nėra aukštas, tačiau stiprėja visuomenės suvokimas, kad už korupciją yra baudžiama. Tyrimo duomenimis, didžioji dauguma apklaustų gyventojų ir pusė valstybės tarnautojų sutinka su teiginiu, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi. Vertinant ateities perspektyvas, respondentai dažniau linkę situaciją vertinti optimistiškai nei pesimistiškai – 28 proc. gyventojų ir 61 proc. valstybės tarnautojų mano, kad korupcijos mastai per ateinančius 3 metus sumažės.

Gyventojai ir valstybės tarnautojai, kaip labiausiai paplitusias korupcijos formas, vertina nesąžiningą naudojimąsi asmeniniais (69 proc. gyventojų, 60 proc. tarnautojų) ir politiniais (67 proc. gyventojų, 67 proc. tarnautojų) ryšiais. Palyginus su 2023–2024 metais, padaugėjo gyventojų, kurie labai paplitusia korupcijos forma laiko piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi.

Labiausiai korumpuotomis institucijomis Lietuvoje gyventojai ir valstybės tarnautojai nurodo sveikatos apsaugos įstaigas, Seimą, teismus, savivaldybes ir jų atstovus bei partijas ir politikus. Naujausiais duomenimis, gyventojai palankiau vertina teismų antikorupecinę reputaciją – palyginus su ankstesniais metais, mažiau gyventojų teismus įvardino tarp labiausiai korumpuotų įstaigų. Tarp valstybės valdymo sričių, tiek gyventojai, tiek valstybės tarnautojai kaip labiausiai korumpuotas vertina teisingumo sistemą, sveikatos apsaugos sistemą, viešųjų pinigų tvarkymą ir biudžeto naudojimą, energetikos sektorių bei aplinkos, teritorijų planavimo ir statybų politiką.

Sektorius: korupcijos rizikos lygis.

Vertinant STT inicijuoto tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2025“ duomenis, žemės ūkis, kaimo plėtra ir žuvininkystė kaip labai korumpuotos sritys gyventojų vertinimu surinko 25 proc., valstybės tarnautojų vertinimu – 15 proc. Žemės ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės sektorius nėra priskiriamas prie pačių labiausiai korumpuotų valstybės valdymo sričių, tačiau jis patenka į vidutinės rizikos kategoriją. Tiek gyventojų, tiek valstybės tarnautojų vertinimu, šio sektoriaus korumpuotumo lygis yra reikšmingas ir reikalaujantis nuolatinės priežiūros. Sektorius patenka tarp sričių, kuriose egzistuoja viešųjų lėšų (įskaitant ES paramą) paskirstymo rizikos, administracinių sprendimų diskrecijos galimybės, interesų grupių įtakos tikimybė.

Sektorius yra ypač jautrus dėl ES ir nacionalinės paramos masto, reguliavimo intensyvumo, sprendimų decentralizavimo savivaldos lygmeniu. Antikorupcinės priemonės egzistuoja, tačiau jų efektyvumą riboja nepakankamas skaidrumas sprendimų priėmimo, silpnas pranešėjų aktyvumas, tolerancija neformaliems susitarimams.

Įstaigos pagrindinė veikla – Lietuvoje. Tačiau įstaiga, veikdama Turkijoje, Kazachstane, Ukrainoje, Uzbekistane, Ganoje susiduria ir susidurs su padidintomis korupcijos rizikos grėsmėmis, nes šios šalys įvardijamos rizikingomis pagal pasauliniu mastu pripažįstamą Korupcijos suvokimo indeksą. Įstaigos filialo „Litfood“ veikla – dalyvavimas tarptautinėse parodose ir verslo misijose – nevertinama užsienio valstybių kontekste kaip rizikinga korupcijos požiūriu, atsižvelgiant į atitinkamos veiklos pobūdį, tai, kad parodos organizuojamos konkrečių subjektų, konkrečiose nustatytose vietose.

Lentelė 2. Korupcijos suvokimo indeksas (KPI) ir valstybių vieta tarpe šalių.

Šalis	2025 m. balas*	Vieta šalių tarpe 2025 m.**
Lietuva	65 iš 100	28 iš 182
Kazachstanas	38 iš 100	96 iš 182
Turkija	31 iš 100	124 iš 182
Ukraina	36 iš 100	104 iš 182
Uzbekistanas	31 iš 100	124 iš 182
Gana	43 iš 100	76 iš 182

* Kuo arčiau 100 balų, tuo korupcija mažesnė

** Kuo aukštesnė vieta, arčiau 1, - tuo šalis skaidresnė kitų, 182-ų tirtų šalių tarpe

IŠVADA

Įvertinus **Vietovę ir sektorius, kuriuose organizacija veikia arba ketina veikti** ir atsižvelgiant į tai, kad nors įstaiga veikia Lietuvoje, kurios korupcijos rizikingumas yra vidutinis, tačiau 2019 m. įstaiga buvo įtraukta į teisėsaugos įstaigų rizikų vertinimą, t. y. STT 2019 m. vasario 26 d. antikorupcinio vertinimo išvada Nr. 4-01-1973 „Dėl ekologinio žemės ūkio taisyklių“⁸, ir jų metu buvo nustatyta didelė korupcijos rizika, susijusi su veiklos reglamentavimo trūkumais, taip pat atsižvelgiant į tai, kad įstaigos veikla taip pat yra susijusi su šalimis – Turkija, Kazachstanu, Ukraina, Uzbekistanu, Gana, kuriose korupcijos rizikos lygis yra didelis, todėl galima konstatuoti, kad vykdant veiklą Turkijoje, Kazachstane, Ukrainoje, Uzbekistane, Ganoje, įstaigos veikla vertintina, kaip patenkanti į didelės korupcijos riziką.

2.4. Organizacijos veiklos ir operacijų pobūdis, mastas, sudėtingumas

Įstaigos veiklą reglamentuoja ES ir Lietuvos reglamentai ir teisės aktai (talpinama M:\Dokumentai\43 IŠORINIAI DOKUMENTAI).

⁸ <https://www.stt.lt/naujienos/7464/pateikti-pasiulymai-zemes-ukio-ministerijai-del-ekologinio-zemes-ukio-taisykliu:2658>

Įstaiga turi pasitvirtinusi vidaus veiklos procedūras, tvarkų aprašus ir darbo instrukcijas, (talpinama DVS ir M:\Dokumentai\11 DARBO INSTRUKCIJOS (DI); M:\Dokumentai\12 PROCEDŪROS (PR); M:\Dokumentai\13 TVARKOS (TV)); M:\Dokumentai ir Duomenų valdymo sistemoje (DVS)).

Įstaiga atitinka LST EN ISO/IEC 17065:2012 standarto reikalavimus ir akredituota atlikti pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų sertifikavimą (2025-09-03 Nacionalinio akreditacijos biuro (po restruktūrizavimo Nacionalinės akreditacijos ir standartizacijos agentūros Akreditacijos departamentas) akreditavimo pažymėjimas Nr. LA.03.007, galioja iki 2030-09-02).

Įstaiga taip pat yra akredituota vykdyti sertifikavimo veiklą USDA NOP pagal 1990 m. Ekologinio maisto gamybos aktą ir USDA ekologijos reglamentą (7 CFR 205 dalis).

Įstaigos veiklos sritys – ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų gamybos sertifikavimas ir pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų, jų gamybos, auginimo ir (ar) perdirbimo proceso sertifikavimas ir priežiūra bei šių produktų tiekimo rinkai proceso priežiūra, valstybės intervencijos ir paramos privačiam sandėliavimui priemonių administravimas pagal LR korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 dalyje numatytą 1 kriterijų patenka prie Valstybės ar savivaldybės veiklos sričių ar procesų, kuriuose atliekama korupcijos rizikos analizė: 3) priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia suinteresuoto asmens nauda, leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, kontrolės ar priežiūros vykdymu.

Be to, įstaigos darbuotojai, vykdydami ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų gamybos sertifikavimą ir pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų, jų gamybos, auginimo ir (ar) perdirbimo proceso sertifikavimą ir priežiūrą bei šių produktų tiekimo rinkai proceso priežiūrą, turi betarpiškai bendrauti su klientais, vietoje atlikti vertinimą; vykdant valstybės intervencijos ir paramos privačiam sandėliavimui priemonių administravimą priimamos paraiškos, atliekamos patikros, priimami sprendimai. Todėl yra didelė rizika, kad įstaigos darbuotojai gali patekti į korupcines situacijas.

IŠVADA

Įvertinus **Organizacijos veiklos ir operacijų pobūdį, mastą, sudėtingumą** ir atsižvelgiant į tai, kad nors įstaiga savo veikloje vadovaujasi ES reglamentais, Lietuvos teisės aktais, įstaigos veiklos darbo instrukcijomis ir procedūromis, tačiau įstaigai vykdant veiklą *priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia suinteresuoto asmens nauda, leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, kontrolės ar priežiūros vykdymu*, galima konstatuoti, kad pagal šį vertinimo kriterijų yra vidutinė korupcijos rizika.

2.4. Organizacijos kontroliuojami ir organizaciją kontroliuojantys subjektai

Organizaciją ir jos veiklą kontroliuojantys subjektai

Įstaigos veiklą kontroliuoja jos steigėja – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

Įstaigos valdybos sudėtis patvirtinta žemės ūkio ministro 2024 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-828. Siekiant įgyvendinti gerosios valdysenos principus, ji sudaryta iš 5 narių, kur 3 nariai – nepriklausomi, o 2 – Žemės ūkio ministerijos atstovai. Valdybos kadencijos trukmė – 5 metai.

Įstaigos valdybą sudaro:

- Nomeda Patackienė – nepriklausoma narė, turinti procesų valdymo, vidaus kontrolės ir kokybės užtikrinimo srities kompetenciją (valdybos pirmininkė).
- Paulius Lukševičius – nepriklausomas narys, turintis strateginio planavimo ir valdymo srities kompetenciją.
- Dovilė Pundinienė – nepriklausoma narė, turinti finansų (valdymo / analizės / audito) srities kompetenciją.
- Karolis Tvaskus – Žemės ūkio ministerijos Turto ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjas, turintis valdysenos srities kompetenciją.
- Regina Voverytė-Šimkienė – Žemės ūkio ministerijos Augalininkystės ir žaliųjų technologijų skyriaus vedėja, turinti politikos formavimo ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų auginimo, gamybos ir (ar) perdirbimo sertifikavimo srityje kompetenciją.

Valdybai suteikti Viešųjų įstaigų įstatyme ir įstaigos įstatuose numatyti įgaliojimai. Valdyba teikia visuotiniam dalininkų susirinkimui išvadas dėl veiklos strategijos, metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir veiklos ataskaitos, teikia pasiūlymus direktoriui dėl gerosios valdysenos principų diegimo, kitų veiksmų veiklos efektyvumui ir skaidrumui didinti, nustato vidaus kontrolės tvarką ir atlieka kitas funkcijas.

Įstaigos kaip viešosios įstaigos veiklą taip pat kontroliuoja įmonių veiklos kontrolės funkcijas vykdančios valstybės įstaigos – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (VMI), Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SODRA), Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (VDI) ir kitos įstaigos.

Nepriklausoma kontrolė

Kadangi įstaiga veikia kaip akredituota sertifikavimo įstaiga, jos sertifikavimo veiklą kontroliuoja ir prižiūri Nacionalinės akreditacijos ir standartizacijos agentūros Akreditacijos departamentas ir Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamentas. Taip pat pažymėtina, kad Žemės ūkio ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius kiekvienais metais atlieka ekologinės gamybos oficialios kontrolės auditus.

Savikontrolė

Vidaus kontrolės pagrindinis tikslas yra užtikrinti, kad įstaigos veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka, pagal patvirtintus veiklos planus, programas bei procedūras, kad įstaigos turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ar kitų neteisėtų veikų ir būtų naudojamas efektyviai, ekonomiškai, rezultatyviai, skaidriai ir pagal paskirtį, laiku gaunama finansinė informacija, sudaromos tikslios, patikimos finansinės ir kitos ataskaitos. Vidaus kontrolės procedūros nustatomos, atsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus

kontrolės pastovumą bei jos atlikimo sąnaudas, apskaitos informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus.

Teisės aktai, reglamentuojantys įstaigos veiklą ir įgyvendinantys vidaus kontrolės elementus, taip pat už apibrėžtų vidaus kontrolės elementus įgyvendinančius teisės aktus atsakingi asmenys, stebėseną atliekantys asmenys pateikiami įstaigos vidaus kontrolės politikos, patvirtintos įstaigos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakyme Nr. V-194 su visais vėlesniais pakeitimais ir / ar papildymais, priede Nr. 1.

Įstaigoje taip pat paskirti darbuotojai, atsakingi už korupcijos prevenciją. Tačiau korupcijos prevencijos funkcijos jiems priskirtos kaip papildomos prie pagrindinių funkcijų.

Organizacijos kontroliuojami subjektai

Įstaiga kontroliuojamų subjektų šiuo metu neturi.

IŠVADA

Įvertinus **Organizacijos kontroliuojamus ir organizaciją kontroliuojančius subjektus**, nustatyta, kad įstaigos veiklos kontrolė apima tiek vidinę, tiek išorinę veiklos kontrolę, todėl galima konstatuoti, kad pagal šį kriterijų yra mažesnė nei maža korupcijos rizika.

2.5. Organizacijos veiklos partneriai

Įstaigos veiklos partneriai Lietuvoje:

1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;
2. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;
3. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;
4. Valstybinė augalininkystės tarnyba;
5. Nacionalinės akreditacijos ir standartizacijos agentūros Akreditacijos departamentas;
6. VĮ Žemės ūkio duomenų centras;
7. VŠĮ Žemės ūkio konsultavimo tarnyba;
8. Lietuvos vartotojų institutas;
9. Muitinės departamentas prie LR finansų ministerijos;
10. Vytauto Didžiojo Universiteto Žemės ūkio akademija;
11. Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra;
12. Priežiūros institucijų asociacija (PIA);
13. Lietuvos ekologinių ūkių asociacija;
14. Lietuvos daržovių augintojų asociacija.

Didžioji dalis aukščiau nurodytų įstaigos veiklos partnerių savarankiškai vykdo korupcijos prevencijos priemones (Žr. Lentelę 3), todėl bendradarbiavimas su jais įstaigai nekelia korupcijos rizikos.

Lentelė 3. Korupcijos prevencijos priemonių vykdymas.

Nr.	Įstaiga	Korupcijos prevencijos priemonių vykdymas*	Šaltinis
1.	Žemės ūkio ministerija	Vykdo	https://zum.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija-1
2.	Nacionalinė mokėjimo agentūra	Vykdo	https://nma.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija/
3.	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Vykdo	https://vmvt.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija/
4.	Valstybinė augalininkystės tarnyba	Vykdo	https://vatzum.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija/bendroji-informacija-2/
5.	VĮ Žemės ūkio duomenų centras	Vykdo	https://zudc.lt/korupcijos-prevencija/
6.	Nacionalinės akreditacijos ir standartizacijos agentūros Akreditacijos departamentas	Vykdo	https://nab.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija/
7.	Muitinės departamentas	Vykdo	https://lrmuitine.lt/web/guest/836
8.	Žemės ūkio konsultavimo tarnyba	Vykdo	https://www.lzukt.lt/apie-mus/
9.	Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra	Vykdo	https://vssa.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija

* Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymu numatytos korupcijos prevencijos priemonės

Įstaigos veiklos partneriai užsienyje:

1. Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamentas (akredituoja įstaigos vykdomą veiklą pagal JAV Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą);
2. ABCERT AG (pagal susitarimą su šia sertifikavimo įstaiga tikrinama Bioland standarto reikalavimų atitiktis);
3. Demeter International e. V. (pagal susitarimą su šia organizacija tikrinami Demeter standarto reikalavimai);
4. Bio Suisse AG (pagal susitarimą su šia organizacija tikrinami Biosuisse standarto reikalavimai);
5. Naturland e. V. (pagal susitarimą su šia organizacija tikrinami Naturland standarto reikalavimai);
6. KRAV ekonomisk forening (pagal susitarimą su šia organizacija tikrinami KRAV standarto reikalavimai);
7. Bioland e.V. Qualitäts- und Herkunftssicherung (pagal susitarimą su šia organizacija tikrinami Bioland standarto reikalavimai);

8. Įstaiga yra The International Federation of Organic Agriculture Movements – Organics International (IFOAM – Organics International) narė;
9. Įstaiga yra The International Federation of Organic Agriculture Movements – Organics Europe (IFOAM – Organics Europe) narė;
10. Įstaiga yra The European Organic Certifiers Council (EOCC) narė;
11. Įstaiga yra Accredited Certifiers Association (ACA) narė;
12. ARYA Denetim Gozetim ve Belgelendirme Hizmetleri Tic. Ltd. Sti. (USDA NOP sertifikavimo ofisas Turkijoje, pagal sutartį bendradarbiaujama siekiant, kad būtų teikiamos ekologinės gamybos, ekologiškų produktų tvarkymo sertifikavimo paslaugos pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą Turkijoje);
13. SIMURG Belgelendirme Ltd. Sti. (USDA NOP sertifikavimo ofisas Turkijoje, pagal sutartį bendradarbiaujama siekiant, kad būtų teikiamos ekologinės gamybos, ekologiškų produktų tvarkymo sertifikavimo paslaugos pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą Turkijoje);
14. BIOBEL Sertifikasyon Denetim Gozetim Ve Egitim Hizmetleri Ltd. Sti. (USDA NOP sertifikavimo ofisas Turkijoje, pagal sutartį bendradarbiaujama siekiant, kad būtų teikiamos ekologinės gamybos, ekologiškų produktų tvarkymo sertifikavimo paslaugos pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą Turkijoje);
15. USB Certification Denetim Gözetim ve Belgelendirme Hizmetleri A.Ş. (USDA NOP sertifikavimo ofisas Turkijoje, pagal sutartį bendradarbiaujama siekiant, kad būtų teikiamos ekologinės gamybos, ekologiškų produktų tvarkymo sertifikavimo paslaugos pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą Turkijoje);
15. IFC GLOBAL SERTİFİKASYON MUAYENE VE EĞİTİM HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ (USDA NOP sertifikavimo ofisas Turkijoje, pagal sutartį bendradarbiaujama siekiant, kad būtų teikiamos ekologinės gamybos, ekologiškų produktų tvarkymo sertifikavimo paslaugos pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą Turkijoje);
16. ORSER Kontrol ve Sertifikasyon A.S (USDA NOP sertifikavimo ofisas Turkijoje, pagal sutartį bendradarbiaujama siekiant, kad būtų teikiamos ekologinės gamybos, ekologiškų produktų tvarkymo sertifikavimo paslaugos pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą Turkijoje ir sertifikavimo pagal ES atitiktį trečiose šalyse bendradarbiavimo sutartis);
17. Black Sea Survey LLC (USDA NOP sertifikavimo ofisas Ukrainoje, pagal sutartį bendradarbiaujama siekiant, kad būtų teikiamos ekologinės gamybos, ekologiškų produktų tvarkymo sertifikavimo paslaugos pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamento Nacionalinę ekologijos programą Ukrainoje).

Tiekėjų, iš kurių LR viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka vykdant tarptautinius ir supaprastintus pirkimus (išskyrus mažos vertės pirkimus), yra perkamos prekės, darbai ar paslaugos, grupės:

1. Tiekėjai, iš kurių paslaugos, darbai ir prekės yra įsigyjamos Lietuvoje;

2. Tiekėjai, iš kurių paslaugos, darbai ir prekės yra įsigyjamos užsienio šalyse. Į šią grupę nepatenka Tiekėjai, jeigu prekes patiekti, paslaugas teikti ar darbus atlikti gali tik konkretus tiekėjas dėl išimtinių teisių, įskaitant intelektinės nuosavybės teises, apsaugos (pvz. *dalyvavimo parodose paslaugos, kai jos įsigyjamos iš parodos organizatoriaus pagal visiems paslaugų gavėjams taikomą vienodą paslaugų kainodarą*).

IŠVADA

Įvertinus **Organizacijos veiklos partnerius**, matyti, kad dauguma įstaigos veiklos užsienio partnerių veikia šalyse, kuriose korupcijos suvokimo indeksas yra aukštas, ir nors partnerystė ir sertifikuojami ūkio subjektai trečiosiose valstybėse sudaro labai mažą dalį įstaigos veiklos, tačiau jose korupcijos rizikos lygis yra didelis. Įstaigos veiklos partneriai Lietuvoje daugiausia yra valstybės įstaigos ir kitos organizacijos, kurios savarankiškai vykdo korupcijos prevencijos priemones ir įstaigos veiklai nekelia korupcijos rizikos, išskyrus paslaugų tiekėjus, iš kurių LR viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, yra perkamos prekės, darbai ar paslaugos, kurie gali kelti korupcijos riziką. Todėl galima konstatuoti, kad pagal šį kriterijų yra didelė korupcijos rizika.

Sąveikos su valstybės pareigūnais pobūdis ir mastas

Įstaigos kai kurių veiklos partnerių Lietuvoje darbuotojai yra valstybės tarnautojai:

1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;
2. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;
3. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;
4. Valstybinė augalininkystės tarnyba;
5. Muitinės departamentas prie LR finansų ministerijos.

Tačiau, kaip buvo nurodyta aukščiau, šios įstaigos savarankiškai vykdo korupcijos prevencijos priemones, todėl sąveika su šiais valstybės tarnautojais įstaigai nekelia korupcijos rizikos.

Įstaigos veikla kontroliuojančių institucijų – VMI, SODRA, VDI, darbuotojai taip pat yra valstybės tarnautojai, tačiau ir šios įstaigos savarankiškai vykdo korupcijos prevencijos priemones (Žr. Lentelę 4), todėl sąveika su šiais valstybės tarnautojais įstaigai nekelia korupcijos rizikos.

Lentelė 4. Korupcijos prevencijos priemonių vykdymas.

Nr.	Įstaiga	Korupcijos prevencijos priemonių vykdymas*	Šaltinis
1.	Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos	Vykdo	https://www.vmi.lt/evmi/korupcijos-prevencija

2.	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Vykdo	https://www.sodra.lt/lt/socialinis-draudimas/korupcijos-prevencija
3.	Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Vykdo	https://vdi.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija

* Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymu numatytos korupcijos prevencijos priemonės

IŠVADA

Jvertinus **sqveikos su valstybės pareigūnais pobūdį ir mastą** bei šių įstaigų, kuriose dirba valstybės tarnautojai, vykdomą antikorupcinę veiklą, galima konstatuoti, kad pagal šį vertinimo kriterijų yra mažesnė nei maža korupcijos rizika.

2.6. Taikomi įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, sutartiniai ir profesiniai įsipareigojimai ir pareigos

Įstaigai yra keliami tokie įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, sutartiniai ir profesiniai įsipareigojimai:

1. Pagal įstaigos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2025 m. kovo 10 d. įsakymu Nr. 3D-123 patvirtintus įstaigos įstatus (toliau – Įstatai)⁹ jos veiklos tikslas – *tenkinti viešuosius interesus*, vykdyti ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų gamybos bei pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų, jų gamybos, auginimo ir (ar) perdirbimo sertifikavimą bei pagalbinių medžiagų, skirtų ekologiškai gamybai, atitikties vertinimą. Viešųjų interesų apsaugą užtikrina Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDĮ) nuostatos. Vienas iš šiame įstatyme numatytų kontrolės institutų yra privačių interesų deklaravimas. Kaip nurodo šio įstatymo įgyvendinimo kontrolės funkcijas įgyvendinanti Vyriausioji tarnybinės etikos komisija: „*Pareigos deklaruoti privačius interesus vykdymas svarbus bent trimis požiūriais: asmeniniu, organizaciniu ir visuomeniniu. Asmeniniu požiūriu, tai rodo valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens atsakingumą, rūpestingumą, visuotinai pripažintų tarnybinės etikos standartų laikymąsi. Organizaciniu požiūriu tai svarbu ne tik dėl deklaruojančiojo asmens reputacijos, bet ir dėl valstybės institucijos, kurioje jis dirba, prestižo. Visuomeniniu požiūriu, privačių interesų atskleidimas didina visuomenės pasitikėjimą valstybine tarnyba ir pačia valstybe*“¹⁰. VPIDĮ reikalavimai yra taikomi įstaigos vadovams ir darbuotojams;

2. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas numato, kad jis yra taikomas ir viešosioms įstaigoms, kurios vienas iš steigėjų ar dalininkų yra valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga ar viešojo sektoriaus subjektams. Atsižvelgiant į tai, kad įstaigos steigėja yra

⁹

https://www.ekoagros.lt/media/1/documents/doc2025/Vie%C5%A1osios_%C4%AFstaigos_Ekoagros_%C4%AFstatai-s0318.pdf

¹⁰ VTEK 2020-01-10 pranešimas, pasiekiamas: <https://www.vtek.lt/index.php/pranesimu-archyvas/691-visuomenei-kontroliuoti-viesojo-sektoriaus-sprendimu-skaidruma-nuo-siol-paprasciau>

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, šio įstatymo nuostatos visa apimtimi yra taikomos ir įstaigai;

3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2026 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. 3D-222 patvirtintame VŠĮ „Ekoagros“ 2026-2028 metų strateginiame veiklos plane (toliau – Įstaigos 2026-2028 metų strateginis veiklos planas) nurodyta, kad Įstaigos veikla grindžiama skaidrumu, korupcijos prevencija ir gerosios valdysenos principais, laikantis aukštų etikos, socialinės atsakomybės ir darnumo standartų, todėl jos steigėjas įstaigai kelia aukščiausius vykdomos veiklos, sertifikavimo proceso ir naudojamo turto skaidrumo reikalavimus;

4. Siekdama užtikrinti veiklos efektyvumą ir skaidrumą, įstaiga yra įdiegusi ir taiko sertifikuojamų produktų, procesų ir paslaugų atitikties vertinimo sistemą, atitinkančią tarptautinio standarto ISO/IEC 17065:2012 reikalavimus.

IŠVADA

Įvertinus – ***Taikomus įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, sutartinius ir profesinius įsipareigojimus ir pareigas***, darytina išvada, kad įdiegta Antikorupcinės vadybos sistema, atitinkanti Lietuvos standarto LST ISO 37001:2025 reikalavimus, Įstaigoje leidžia užtikrinti tinkamą VPIDĮ ir Korupcijos prevencijos įstatymo reikalavimų, Įstaigos 2026-2028 metų strateginiame veiklos plane numatytus tikslus, taip pat užtikrinti aukščiausius vykdomos veiklos, sertifikavimo proceso ir naudojamo turto skaidrumo standartus.

2026 m. gegužės 19 d. antikorupcinės funkcijos vykdytojas pateikė išsamų teisinį vertinimą dėl Antikorupcinės vadybos sistemos (AVS) taikymo Įstaigoje pagrįstumo bei galimybės apsiriboti vien korupcijos prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimu, atsisakant AVS taikymo. Vertinimo išvadoje konstatuota, kad AVS nelaikytina perteklinės administracinės naštos priemone – priešingai, ji vertintina kaip efektyvus organizacinis ir kontrolės mechanizmas, padedantis užtikrinti teisės aktų laikymąsi, stiprinti vidaus kontrolės sistemą, didinti veiklos skaidrumą, sistemingai valdyti korupcijos rizikas bei formuoti korupcijai atsparią organizacinę kultūrą.

2.7. Klimato kaitos, kaip išorinio konteksto veiksnio, vertinimas

Klimato kaita tarptautiniu ir Europos Sąjungos mastu pripažįstama kaip reikšmingas išorės veiksnys, darantis įtaką viešojo sektoriaus institucijų veiklai, ypač žemės ūkio, maisto gamybos ir susijusių sektorių srityse.

Įstaigos veikla yra tiesiogiai susijusi su ekologinės žemės ūkio gamybos sertifikavimu, maisto kokybės sistemų priežiūra bei žemės ūkio politikos įgyvendinimo priemonėmis. Šios sritys yra jautrios klimato kaitos poveikiui, kadangi klimato kaita daro įtaką žemės ūkio gamybos sąlygoms, ūkininkavimo praktikoms ir rizikų valdymui, didėja reguliavimo intensyvumas aplinkosaugos ir tvarumo srityje (ES žaliojo kurso, ekologinės gamybos plėtros tikslai), plečiasi suinteresuotųjų šalių (valstybės institucijų, partnerių, visuomenės) lūkesčiai dėl tvarios ir atsakingos veiklos, gali atsirasti papildomos korupcijos rizikos, susijusios su paramos paskirstymu, subsidijomis ar išimčių taikymu aplinkosaugos srityje.

Kita vertus, Įstaigos veikla nėra tiesiogiai susijusi su reikšmingu neigiamu poveikiu aplinkai (pvz., gamybine ar taršia veikla), todėl klimato kaitos veiksnys nėra vertintinas kaip kritinis Įstaigos veiklos tęstinumui.

IŠVADA

Įvertinus klimato kaitos, kaip išorinio veiksnio, reikšmingumą, konstatuotina, kad jis yra iš dalies reikšmingas įstaigos veiklai – pirmiausia per reguliacinę, sektoriaus ir suinteresuotųjų šalių lūkesčių dimensiją.

Atsižvelgiant į tai, įstaiga numato klimato kaitos ir tvarumo aspektus sistemaiškai įtraukti į savo veiklą, parengiant ir įgyvendinant atskirą darnumo politiką, kuri bus rengiama vadovaujantis įstaigos dalininko – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos – suformuotais lūkesčiais pavaldžioms įstaigoms. Darnumo politikoje bus nustatyti pagrindiniai įstaigos veiklos principai, tikslai ir priemonės aplinkos apsaugos, socialinės atsakomybės ir valdysenos (ESG) srityse, įskaitant klimato kaitos poveikio vertinimą ir mažinimą.

3. ĮSTAIGOS KONTEKSTO ANALIZĖS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Apibendrinus įstaigoje atliktą konteksto analizę, darytinos šios išvados:

1) Įvertinus – **Organizacijos dydį, struktūrą ir perduotus sprendimų priėmimo įgaliojimus** ir atsižvelgiant į tai, kad įstaiga turi nutolusius struktūrinius padalinius (sertifikavimo skyrius regionuose), kurie turi teisę priimti savarankiškus sprendimus sertifikavimo srityje, galima konstatuoti, kad pagal šį vertinimo kriterijų yra didesnė nei maža korupcijos rizika;

2) Įvertinus – **Vietovę ir sektorius, kuriuose organizacija veikia arba ketina veikti** ir atsižvelgiant į tai, kad nors įstaiga veikia Lietuvoje, kurios korupcijos rizikingumas yra vidutinis, tačiau įstaiga buvo įtraukta į teisėsaugos įstaigų rizikų vertinimą ir jų metu buvo nustatyta didelė korupcijos rizika, susijusi su veiklos reglamentavimo trūkumais, taip pat atsižvelgiant į tai, kad įstaigos veikla taip pat yra susijusi su šalimis - Turkija, Kazachstanu, Ukraina, Uzbekistanu, Gana, kuriose korupcijos rizikos lygis yra labai didelis, galima konstatuoti, kad pagal šį vertinimo kriterijų yra didelė korupcijos rizika;

3) Įvertinus – **Organizacijos veiklos ir operacijų pobūdį, mastą, sudėtingumą** ir atsižvelgiant į tai, kad nors įstaiga savo veikloje vadovaujasi ES reglamentais, Lietuvos teisės aktais, įstaigos veiklos darbo instrukcijomis ir procedūromis, tačiau įstaigai vykdant veiklą *priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia suinteresuoto asmens nauda, leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, kontrolės ar priežiūros vykdymu*, galima konstatuoti, kad pagal šį vertinimo kriterijų yra vidutinė korupcijos rizika;

4) Įvertinus – **Organizacijos kontroliuojamus ir organizaciją kontroliuojančius subjektus** nustatyta, kad įstaigos veiklos kontrolė apima tiek vidinę, tiek išorinę veiklos kontrolę, galima konstatuoti, kad pagal šį kriterijų yra mažesnė nei maža korupcijos rizika;

5) Įvertinus – **Organizacijos veiklos partnerius**, matyti, kad dauguma įstaigos veiklos užsienio partnerių veikia šalyse, kuriose korupcijos suvokimo indeksas yra aukštas, ir nors partnerystė ir sertifikuojami ūkio subjektai Turkijoje, Ukrainoje sudaro labai mažą dalį įstaigos veiklos, tačiau Turkijoje, Ukrainoje korupcijos rizikos lygis yra labai didelis. Įstaigos veiklos partneriai Lietuvoje daugiausia yra valstybės įstaigos ir kitos organizacijos, kurios savarankiškai vykdo korupcijos prevencijos priemones ir įstaigos veiklai nekelia korupcijos rizikos, išskyrus

paslaugų tiekėjus, iš kurių LR viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, yra perkamos prekės, darbai ar paslaugos, kurie gali kelti korupcijos riziką. Todėl galima konstatuoti, kad pagal šį kriterijų yra didelė korupcijos rizika.

6) Įvertinus – **Sąveikos su valstybės pareigūnais pobūdį ir mastą** bei šių įstaigų, kuriose dirba valstybės tarnautojai, vykdomą antikorupcinę veiklą, galima konstatuoti, kad pagal šį vertinimo kriterijų yra mažesnė nei maža korupcijos rizika.

7) Įvertinus – **Taikomus įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, sutartinius ir profesinius įsipareigojimus ir pareigas**, darytina išvada, kad Antikorupcinės vadybos sistemos, atitinkančios Lietuvos standarto LST ISO 37001:2025 reikalavimus, įdiegimas įstaigoje leidžia užtikrinti tinkamą VPIDĮ ir Korupcijos prevencijos įstatymo reikalavimus, pasiekti įstaigos 2026-2028 metų strateginiame veiklos plane numatytus tikslus, užtikrinti tarptautiniame standarte ISO/IEC 17011:2017 numatytus reikalavimus ir pagrindinius principus, taip pat užtikrinti aukščiausius vykdomos veiklos, sertifikavimo proceso ir naudojamo turto skaidrumo standartus.

8) Įvertinus – **klimato kaitos, kaip išorinio veiksnio, reikšmingumą**, konstatuotina, kad jis yra iš dalies reikšmingas įstaigos veiklai – pirmiausia per reguliacinę, sektoriaus ir suinteresuotųjų šalių lūkesčių dimensiją. Atsižvelgiant į tai, įstaiga numato klimato kaitos ir tvarumo aspektus sistemiskai įtraukti į savo veiklą, parengiant ir įgyvendinant atskirą darnumo politiką, kuri bus rengiama vadovaujantis įstaigos dalininko – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos – suformuotais lūkesčiais pavaldžioms įstaigoms. Darnumo politikoje bus nustatyti pagrindiniai įstaigos veiklos principai, tikslai ir priemonės aplinkos apsaugos, socialinės atsakomybės ir valdysenos (ESG) srityse, įskaitant klimato kaitos poveikio vertinimą ir mažinimą.

Įstaigoje atliekami trečiųjų šalių būsimų veiklos partnerių ir atrankas į pareigybes, priskirtas didesnės nei mažos korupcijos rizikos pareigybių grupei, laimėjusių pretendentų bei esamų darbuotojų, kurie perkeliami į kitas pareigas, stropūs patikrinimai, vykdomas AVS monitoringas, darbuotojai deklaruoja privačius interesus, vykdoma šių deklaracijų pateikimo / atnaujinimo kontrolė ir t.t. Pabrėžtina, kad iš esmės savalaikiai įgyvendinamos VŠĮ „Ekoagros“ antikorupcinėje politikoje, Antikorupcinės vadybos sistemos vadove, Viešosios įstaigos „Ekoagros“ korupcijos rizikos vertinimo įgyvendinimo tvarkos apraše, Viešosios įstaigos „Ekoagros“ antikorupcinių kontrolės priemonių taikymo tvarkos apraše, Viešosios įstaigos „Ekoagros“ antikorupcinės vadybos sistemos monitoringo, matavimo, analizės ir įvertinimo tvarkos apraše numatytos AVS priemonės ir procesai.

Pagarbiai,
Antikorupcinės funkcijos vykdytoja
Aistė Tomkienė